

Виховна робота

Особливості організації виховної роботи у
2026/2027 н. р. в умовах воєнного стану.
Нормативно-методичні орієнтири діяльності
класних керівників та вихователів

Сучасні умови організації виховної роботи

Значна кількість дітей пережила або продовжує переживати травматичні події. Одні учні мають досвід перебування на тимчасово окупованих територіях, інші були змушені змінити місце проживання, навчальний заклад, коло друзів. У багатьох родинах батьки або близькі захищають Україну, перебувають у полоні, зникли безвісти, зазнали поранень або загинули. Усе це безпосередньо впливає на психоемоційний стан дітей, їхню поведінку, навчальну мотивацію та здатність будувати стосунки з однолітками й дорослими.

За зовнішніми проявами можуть приховуватися страх, пережитий травматичний досвід або потреба в підтримці.

Виховна робота

Якою має бути виховна робота у 2026/2027 н. р. ?

Безпечне освітнє середовище —

один із ключових пріоритетів

- **Фізична безпека** — чіткі алгоритми дій під час повітряних тривог, безпечне перебування в укриттях.
- **Психологічна та соціальна безпека** — атмосфера довіри, підтримки, поваги й прийняття.
- **Інформаційна та цифрова безпека** — формування навичок безпечної поведінки в інформаційному просторі.
- **Особлива увага дітям, які зазнали впливу війни** — дітям військовослужбовців і ветеранів, ВПО, тим, хто пережив втрату, окупацію або повернувся з-за кордону.
- **Підтримка без стигматизації** — делікатно, конфіденційно, без надмірного акцентування на статусі дитини.

Виховна робота

у 2026-2027 навчальному році

Дитина має почуватися захищеною, почутою та прийнятою

Виховна робота

Пріоритетні цілі, завдання та напрямки виховної роботи на 2026/2027 навчальний рік

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ виховної роботи:

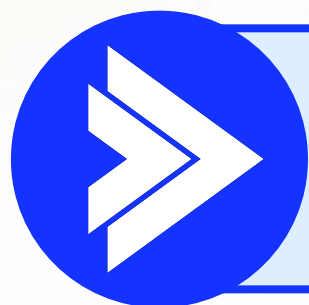
- Безпечне освітнє середовище
- Психоемоційна підтримка дитини
- Національна та громадянська ідентичність
- Профілактика булінгу й насильства
- Цифрова безпека та медіаграмотність
- Морально-етичні цінності
- Учніське самоврядування та волонтерство
- Самореалізація і професійне самовизначення
- Партнерство школи, сім'ї та громади

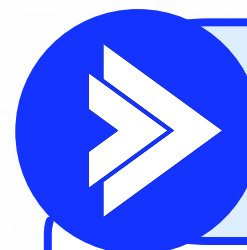
Виховна робота

Пріоритетні цілі, завдання та напрямки виховної роботи на 2026/2027 навчальний рік

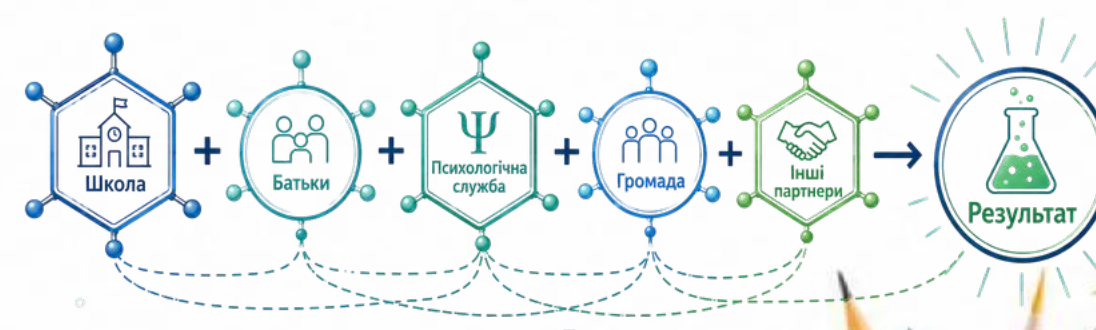

Завдання виховної роботи у 2026/2027 н. р.:

Мета виховної роботи у 2026/2027 н. р.:

Формування свідомого громадянина України з активною життєвою позицією, стійкою національною ідентичністю, високою моральною та правовою культурою, здатного відповідально діяти, поважати права інших, берегти власне життя і здоров'я та брати активну участь у житті громади й держави.

Тобто наше завдання – створити таку виховну систему, у якій **дитина** **почувається в безпеці**, розуміє свою належність до України, має можливості для розвитку і вчиться бути відповідальною за себе, інших та свою громаду.

Виховна робота

ФОРМУЛА ЦІЛЕЙ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Виховна робота

ПЛАНУВАННЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Під час формування плану виховної роботи необхідно передбачити взаємопов'язані напрями роботи:

Дайте відповідь:

- Які результати ми хочемо отримати?
- Які цінності та компетентності формуємо?
- Яким чином дитина буде залучена до цієї діяльності?

Класний керівник, своєю чергою, конкретизує ці напрями відповідно до віку, потреб та особливостей свого класного колективу.

Виховна робота

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності».

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про основні засади державної політики у сфері
утвердження української національної та громадянської
ідентичності

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2023, № 46, ст.116)

{Із змінами, внесеними згідно із Законом
№ 3788-IX від 06.06.2024, ВВР, 2024, № 42, ст.258}

Цей Закон визначає мету, завдання, принципи, напрями, особливості формування та реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності як складової забезпечення національної безпеки України, гарантії участі громадян України, закордонних українців, громадських інститутів громадянського суспільства у її реалізації.

[Переглянути за
покликанням](#)

Стратегія утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 15 грудня 2023 р. № 1322
Київ

Про схвалення Стратегії утвердження української
національної та громадянської ідентичності на період до
2030 року та затвердження операційного плану заходів з її
реалізації у 2023-2025 роках

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ
№ 113 від 24.01.2025
№ 904 від 21.07.2025
№ 1796 від 31.12.2025}

Кабінет Міністрів України постановляє:

[Переглянути за
покликанням](#)

Виховна робота

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Державна цільова соціальна програма з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 30 липня 2024 р. № 864
Київ

Про затвердження Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року

{Із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України

[Переглянути за
покликанням](#)

Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про забезпечення функціонування української мови як державної

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 21, ст.81)

{Закон визнано таким, що відповідає Конституції України (є конституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду № 1-р/2021 від 14.07.2021}

*{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 113-IX від 19.09.2019, ВВР, 2019, № 42, ст.238
№ 114-IX від 19.09.2019, ВВР, 2019, № 45, ст.289
Кодексом
№ 396-IX від 19.12.2019, ВВР, 2020, № 7, № 8, № 9, ст.48
Законами
№ 521-IX від 17.02.2020, ВВР, 2020, № 16, ст.101*

[Переглянути за
покликанням](#)

Виховна робота

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року “Сильна мова - успішна держава”

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 17 липня 2019 р. № 596-р
Київ

**Про схвалення Стратегії популяризації української мови
до 2030 року “Сильна мова - успішна держава”**

*{Із змінами, внесеними згідно з Розпорядженнями КМ
№ 1585-р від 16.12.2020*

[Переглянути за
покликанням](#)

Закон України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті»

ЗАКОН УКРАЇНИ

**Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за
незалежність України у XX столітті**

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 25, ст.190)

*{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 3005-IX від 21.03.2023
№ 4579-IX від 21.08.2025}*

Цей Закон спрямований на визнання учасників боротьби за незалежність України у XX столітті головними суб'єктами боротьби за відновлення державної незалежності України -

[Переглянути за
покликанням](#)

Виховна робота

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Закон України
«Про волонтерську діяльність»

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про волонтерську діяльність

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 42, ст.435)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 1474-VI від 05.06.2009](#), ВВР, 2009, № 44, ст.656
[№ 5073-VI від 05.07.2012](#), ВВР, 2013, № 25, ст.252
[№ 246-VIII від 05.03.2015](#), ВВР, 2015, № 22, ст.146
[№ 1492-VIII від 07.09.2016](#), ВВР, 2016, № 43, ст.736 - положення щодо застосування
пробаційних програм набирають чинності з 1 січня 2018 року
[№ 2249-VIII від 19.12.2017](#), ВВР, 2018, № 6-7, ст.43
[№ 2462-VIII від 19.06.2018](#), ВВР, 2018, № 39, ст.285
[№ 2671-VIII від 17.01.2019](#), ВВР, 2019, № 18, ст.73

[Переглянути за
покликанням](#)

Закон України
«Про основи національного спротиву»

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про основи національного спротиву

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2021, № 41, ст.339)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 2024-IX від 27.01.2022](#), ВВР, 2023, № 14, ст.35
[№ 2170-IX від 01.04.2022](#), ВВР, 2023, № 16, ст.65
[№ 2237-IX від 03.05.2022](#)
[№ 2849-IX від 13.12.2022](#), ВВР, 2023, №№ 47-50, ст.120
[№ 3022-IX від 10.04.2023](#), ВВР, 2023, № 65, ст.225
[№ 3724-IX від 22.05.2024](#), ВВР, 2024, № 31, ст.229
[№ 4068-IX від 20.11.2024](#), ВВР, 2025, № 17, ст.44
[№ 4331-IX від 26.03.2025](#), ВВР, 2025, № 34, ст.132
[№ 4826-IX від 25.03.2026](#)}

{У тексті Закону слова "засоби масової інформації" в усіх відмінках і числах замінено
словом "медіа" згідно із Законом [№ 2849-IX від 13.12.2022](#)}

[Переглянути за
покликанням](#)

Виховна робота

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

- Лист МОН від 17.08.2026 р. № 1/17756-26 «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2026/2027 навчальному році»

Вересень 2026	
1 вересня	День знань
2 вересня	30 років гривні (введена в обіг 02.09.1996)
5 вересня	Міжнародний день благодійності
8 вересня	Міжнародний день грамотності
12 вересня	День фізкультури і спорту, День українського кіно
15 вересня	Міжнародний день демократії
17 вересня	День рятувника
21 вересня	Міжнародний день миру
29 вересня	День пам'яті трагедії Бабиного Яру
29 вересня	100 років від заснування заповідника «Києво-Печерська Лавра»
30 вересня	Всеукраїнський день бібліотек
Жовтень 2026	
1 жовтня	День захисників і захисниць України
1 жовтня	День Українського козацтва
5 жовтня	День працівників освіти
19 жовтня	100 років від дня народження Богдана Гаврилишина (1926–2016)
27 жовтня	День української писемності та мови
28 жовтня	Міжнародний день анімації
Листопад 2026	
10 листопада	Всесвітній день науки
16 листопада	Міжнародний день толерантності
20 листопада	День захисту дітей
21 листопада	День Гідності та Свободи
28 листопада	День пам'яті жертв голодоморів
Грудень 2026	

1 грудня	День проведення загальнонаціонального референдуму щодо проголошення незалежності України
5 грудня	Міжнародний день волонтера
6 грудня	День Збройних Сил України
6 грудня	День святого Миколая
10 грудня	День прав людини
25 грудня	Різдво
Січень 2027	
10 січня	430 років Петру Могилі (1597–1647)
12 січня	120 років Сергію Корольову (1907–1966)
17 січня	День дітей-винахідників
22 січня	День Соборності України
29 січня	День пам'яті Героїв Крут
Лютий 2027	
9 лютого	День безпечного інтернету
11 лютого	Міжнародний день жінок і дівчат у науці
20 лютого	День Героїв Небесної Сотні
21 лютого	Міжнародний день рідної мови
24 лютого	Національний день молитви
25 лютого	140 років Лесю Курбасу
Березень 2027	
9–10 березня	Дні вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка
14 березня	День українського добровольця
27 березня	Година Землі
27 березня	Міжнародний день театру
Квітень 2027	
18 квітня	День довкілля

18 квітня	День пам'яток історії та культури України
22 квітня	Міжнародний день Землі
26 квітня	День пам'яті аварії на Чорнобильській АЕС
Травень 2027	
2 травня	Великдень
8 травня	День пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні
9 травня	День Європи
10 травня	День матері
15 травня	День сім'ї
15 травня	Міжнародний день захисту клімату
16 травня	210 років Миколі Костомарову (1817–1885)
17 травня	День пам'яті жертв політичних репресій
18 травня	День боротьби за права кримських татар / День вшанування пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу
20 травня	День вишиванки
21 травня	День міжнародної злагоди і культурного розмаїття
23 травня	День Героїв України

[Переглянути за покликанням](#)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МОН

проспект Берестейський, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21

E-mail: mon@mon.gov.ua, сайт: www.mon.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 38621185

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____ 20__ р.

Департаменти (управління) освіти і науки обласних, Київської міської (військових) державних адміністрацій

Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2026/2027 навчальному році

З метою забезпечення єдиних підходів до реалізації державної освітньої політики у сфері загальної середньої освіти, належної організації освітнього процесу відповідно до вимог Державних стандартів загальної середньої освіти, створення умов для підвищення якості освіти та результативності навчання Міністерство освіти і науки України надсилає для практичного використання в роботі інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2026/2027 навчальному році.

Виховна робота

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

- Окрему увагу під час організації виховної роботи необхідно приділити проведенню щоденно о 9:00 загальнонаціональної хвилини мовчання. Відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 22.08.2025 № 1/17500-25 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання» у закладах освіти рекомендовано забезпечити її організоване й гідне проведення та, за доцільності, поєднувати з коротким словом педагога, тематичними бесідами, годинами спілкування й іншими формами роботи, спрямованими на формування культури пам'яті.

Керівникам департаментів
(управлінь) освіти і науки
обласних, Київської міської
державних (військових)
адміністрацій

Про загальнонаціональну
хвилину мовчання

Шановні колеги!

З метою вшанування світлої пам'яті, громадянської відваги і самовідданості, сили духу, стійкості та героїчного подвигу воїнів, які полягли, виконуючи бойові завдання із захисту державного суверенітету та територіальної цілісності України, а також мирних громадян, чие життя було передчасно обірване внаслідок збройної агресії російської федерації проти України, в нашій державі встановлено проведення щоденно о 9:00 загальнонаціональної хвилини мовчання.

Цей щоденний ритуал є не лише актом скорботи, але й символом нашої єдності, непохитності та вдячності. Саме тому надзвичайно важливо, щоб у закладах освіти хвилина мовчання проводилася організовано й гідно, адже діти й молодь сьогодні формують своє розуміння громадянської відповідальності та національної пам'яті.

Просимо всіх освітян подбати, щоб кожен учасник освітнього процесу – від наймолодшого школяра до студента, від учителя до керівника закладу – мав можливість зупинитися на цю хвилину, усвідомити її значення та вшанувати героїв і жертв війни. Рекомендуємо поєднувати хвилину мовчання з коротким словом учителя чи вихователя, тематичними бесідами, виховними годинами або іншими формами роботи, які допоможуть дітям і молоді глибше зрозуміти ціну свободи та мужність українського народу.

Нехай хвилина мовчання буде для кожного уроком поваги, співчуття, єдності та любові до України. Це наш спільний обов'язок – берегти пам'ять про тих, хто віддав життя за майбутнє, і цю пам'ять разом зберегти та пронести далі.

З повагою
Заступник Міністра

МОН № 1/17500-25 від 22.08.2025

Підписав: Вітренко Андрій Олександрович
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304060000FF902F06E0F2D500
Діючий: з 26.06.2024 17:17:27 по 26.06.2026 17:17:27

[Переглянути за
покликанням](#)

Виховна робота

БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

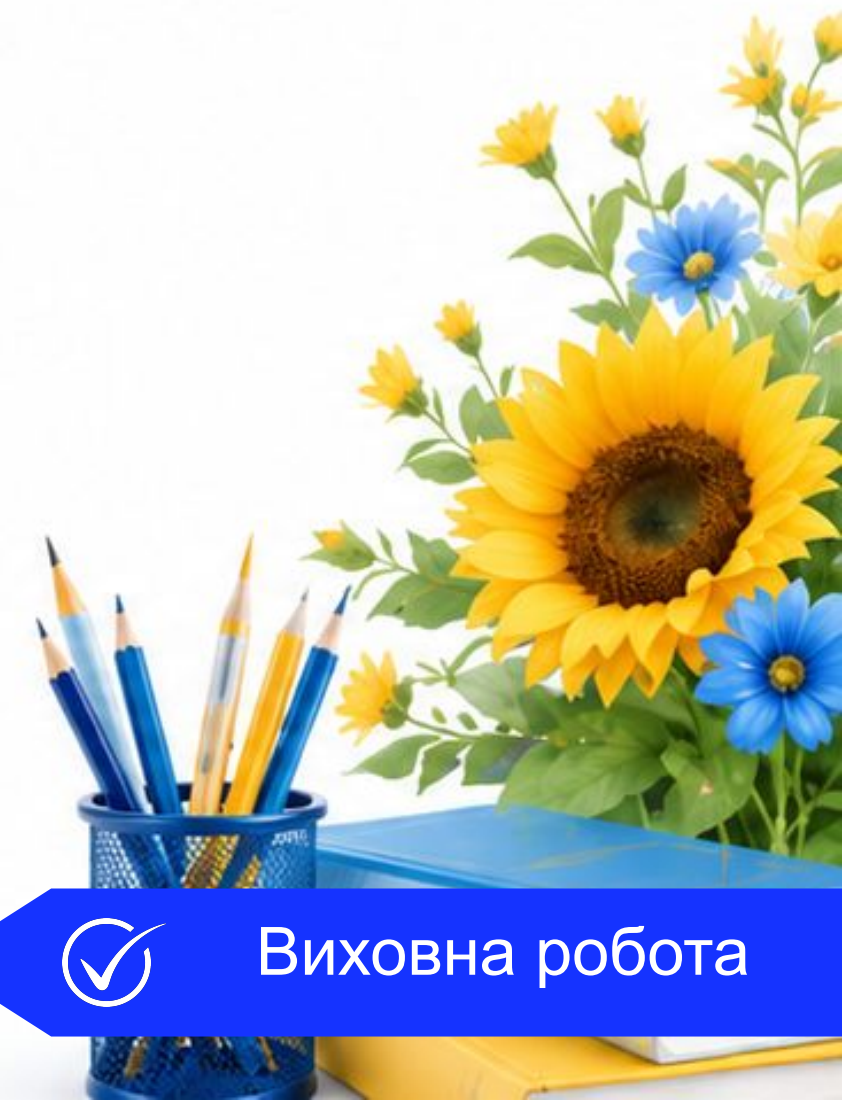
Організація роботи з фізичної безпеки, цивільного захисту та безпеки життєдіяльності у закладі освіти ґрунтується насамперед на таких документах:

- Кодексі цивільного захисту України.
- Законі України «Про освіту».
- наказі МОН України від 21.11.2016 № 1400 «Про затвердження Положення про функціональну підсистему навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності) єдиної державної системи цивільного захисту».
- наказі МОН України від 15.08.2016 № 974 «Про затвердження Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України».
- Правилах пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом МВС України від 30.12.2014 № 1417.

Виховна робота

БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

На початку 2026/2027 навчального року кожному класному керівнику необхідно:

Виховна робота

БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Закладам освіти доцільно розробити або актуалізувати власну **тематику бесід з безпеки життєдіяльності** з урахуванням актуальних ризиків та використовувати її в роботі класних керівників

Завантажити за
[ПОКЛИКАННЯМ](#)

ТЕМАТИКА БЕСІД ІЗ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ДИТЯЧОГО ТРАВМАТИЗМУ

1. Правила дорожнього руху.

№	Зміст занять	місяць	Число
1.	Організація дорожнього руху. Правосторонній, односторонній, двосторонній рух. Правила безпеки при переході вулиці. Наземний, надземний, підземний переходи.	вересень	
2.	Типи перехресть (регульовані, нерегульовані). Правила переходу дороги на перехрестях.	вересень	
3.	Правила переходу вулиці після висадки з транспорту.	жовтень	
4.	Дорожні знаки.	листопад	
5.	Дорожня розмітка.	грудень	
6.	Рух за сигналами регулювальника.	січень	
7.	Пасажир в автомобілі.	лютий	
8.	Основні види ДТП. Поведінка при ДТП.	березень	
9.	Безпека руху велосипедиста.	квітень	
10.	Підсумкове заняття з ПДР.	травень	

2. Правила протипожежної безпеки.

№	Зміст занять	місяць	Число
1.	Вогонь – друг, вогонь – ворог. Причини виникнення пожеж, їх наслідки.	вересень	
2.	Дії під час виникнення пожеж у багатоповерховому будинку, власному будинку. Способи захисту органів дихання від чадного газу.	жовтень	
3.	Правила експлуатації побутових нагрівальних, електричних та газових приладів.	листопад	
4.	Пожежонебезпечні речовини та матеріали. Пожежна безпека при поводженні з синтетичними, горючими, легкозаймистими матеріалами та речовинами.	грудень	

Виховна робота

ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

[Наказ Міністерства освіти і науки України від 18.06.2026 року № 961](#) «Про внесення змін до Порядку реагування на випадки булінгу (цькування) та Порядку застосування заходів виховного впливу».

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

18.06.2026 № 961

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
24 липня 2026 року
за № 1078/46472

Про внесення змін до Порядку реагування на випадки булінгу
(цькування) та Порядку застосування заходів виховного впливу

[Переглянути за
покликанням](#)

УВАГА, КОЛЕГИ!

Наказ МОН України від 18 червня 2026 року № 961
Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) викладено в новій редакції.

Ключові зміни, які важливо врахувати:

1

Реагуємо ширше

Порядок охоплює не лише булінг, а й усі прояви та ознаки насильства.

- ✓ повідомлення
- ✓ розгляд
- ✓ допомога постраждалим
- ✓ запобігання повторним випадкам

2

Положення у закладі

Обов'язкове Положення про запобігання та протидію насильству та жорсткому поведінню з дітьми.

Розробляється з урахуванням:

- Порядку № 961
- Типової програми № 658
- Порядку реагування № 1513
- інших документів

Виховна робота

ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

3

Способи повідомлення

Різні канали: усно, письмово, телефон, e-mail, скринька для повідомлень тощо.

Можливе анонімне повідомлення.

4

Реєстрація повідомлень

Керівник визначає відповідальну особу за реєстрацію та облік.

Реєстрація — у день надходження.

Розгляд керівником — протягом 1 доби.

5

Алгоритм і строки

Керівник невідкладно (до 3 годин):

- ✓ припиняє насильство
- ✓ повідомляє батьків, органи та служби
- ✓ за потреби викликає екстрену медичну допомогу

Засідання комісії — не пізніше 3 робочих днів.

6

Роль комісії

Розглядає випадки насильства та/або жорстокого поводження з дітьми.

Не встановлює факт булінгу. Факт булінгу встановлюється лише рішенням суду, що набрало законної сили.

Рішення приймаються з урахуванням найкращих інтересів дитини.

7

Право дитини бути вислуханою

З урахуванням віку та рівня зрілості.

- ✓ Участь практичного психолога / соціального педагога.
- ✓ Можлива письмова згода батьків на вислуховування без їхньої участі.
- ✓ Факт і основний зміст позиції дитини фіксуються в матеріалах.

Виховна робота

Унеможливлення насильства та жорстокого поведіння з дітьми

Постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 2025 року № 658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поведіння з дітьми»

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 4 червня 2025 р. № 658
Київ

Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поведіння з дітьми

Відповідно до частини шостої статті 10 Закону України “Про охорону дитинства” Кабінет Міністрів України постановляє:

[Переглянути за покликанням](#)

Постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 року № 1513 «Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поведіння з дітьми»

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 19 листопада 2025 р. № 1513
Київ

Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поведіння з дітьми

Відповідно до частини шостої статті 10 Закону України “Про охорону дитинства” Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Затвердити Порядок реагування на випадки насильства та жорстокого поведіння з дітьми (далі - Порядок), що додається.

[Переглянути за покликанням](#)

Виховна робота

Унеможливлення насильства та жорстокого поведіння з дітьми

Постанова Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 року № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах»

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 1 червня 2020 р. № 585
Київ

**Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають
у складних життєвих обставинах**

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

[Переглянути за
покликанням](#)

Наказ Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 року № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти»

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

28.12.2019 № 1646

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
03 лютого 2020 р.
за № 111/34394

**Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування)
та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти**

[Переглянути за
покликанням](#)

Виховна робота

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА

Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.01.2026 року № 103 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо способів фільтрації доступу до мережі Інтернет та протидії шкідливому контенту в закладах освіти».

Про затвердження Методичних рекомендацій щодо способів фільтрації доступу до мережі Інтернет та протидії шкідливому контенту в закладах освіти

На виконання пункту 92 плану заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 березня 2025 року № 374-р, завдань та заходів, передбачених Концепцією цифрової гігієни дітей дошкільного віку, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02 травня 2025 року № 432-р, відповідно до пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (зі змінами),

НАКАЗУЮ:

- Затвердити Методичні рекомендації щодо способів фільтрації доступу до мережі Інтернет та протидії шкідливому контенту в закладах освіти, що додаються.
- Директорату цифрової трансформації (Швадчак Василя-Рокосана) забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України.
- Структурним підрозділам з питань освіти обласних, Київської міської державних адміністрацій довести цей наказ до відома керівників закладів загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти.
- Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Дмитра Загороднього.

Міністр

Оксен ЛІСОВИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки України
26.01.2026 № 103

Методичні рекомендації
щодо способів фільтрації доступу до мережі Інтернет та протидії шкідливому контенту в закладах освіти

1. Методичні рекомендації розроблені на виконання пункту 92 плану заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 березня 2025 року № 374-р, завдань та заходів, передбачених Концепцією цифрової гігієни дітей дошкільного віку, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02 травня 2025 року № 432-р, з метою забезпечення безпечного використання інтернету в закладах загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти.

2. Створення безпечного освітнього середовища є пріоритетним завданням для закладів освіти. Відповідно до пункту 21 частини першої статті 1 Закону України «Про освіту» безпечно освітнє середовище – сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання нежасних послуг з харчування, пилком, фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливають вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин. В умовах цифрової трансформації освіти це поняття включає не лише фізичну безпеку, а й захист учасників освітнього процесу в кіберпросторі.

Мережа Інтернет забезпечує широкі можливості для комунікації, доступу до інформаційних ресурсів та використання розважального контенту. Водночас у відкритому доступі наявні інформаційні ресурси, що містять матеріали сексуального або еротичного характеру, сцени жорстокості та насильства, а також інший контент, який може негативно впливати на психологічний стан користувачів і становити загрозу їхній безпеці, зокрема безпеці дітей.

Згідно пункту 4 частини першої статті 5 Закону України «Про медіа», одним із завдань державної політики є захист особливості дітей, від шкідливого

[Переглянути за
покликанням](#)

Виховна робота

Попередження вербування неповнолітніх

Лист Міністерства освіти і науки України від 29 травня 2026 року № 1/11678-26 «Про організацію роботи з попередження вербування неповнолітніх та профілактики насильницької поведінки в закладах освіти»

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
пр. Київ, 61135, тел. (044) 481-12-21, факс (044) 481-47-96
Е-пошта: osvit@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38021185

Додаток до листа
Міністерства освіти і науки
України
від _____ № _____

Методичні рекомендації
щодо організації роботи з попередження вербування неповнолітніх та
профілактики насильницької поведінки в закладах освіти

У сучасних умовах збройної агресії російської федерації проти України
значно зросли ризики використання інформаційно-психологічного впливу на
дітей та підлітків. Окрему загрозу становлять спроби вербування дітей і
підлітків через соціальні мережі, онлайн-ігри, месенджери, псевдогоромадські
або «волонтерські» ініціативи, а також через використання маніпулятивних
технік психологічного впливу.

Такі дії можуть бути спрямовані на:
втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність;
шантаж та психологічний тиск;
формування деструктивних моделей поведінки;
провокування насильницьких дій у закладах освіти тощо.

Звертаємо увагу, що кримінальна відповідальність в Україні настає з 16
років, а в деяких випадках – з 14 років.

Зокрема, кримінальна відповідальність за вчинення дій, що кваліфікуються
як терористичний акт (підпали, теракти, мінування та інші особливо тяжкі
злочини проти громадської безпеки тощо), згідно зі статтею 258
«Терористичний акт» Кримінального кодексу України (далі - ККУ), настає з 14
років та передбачає санкції від 5 років до довічного ув'язнення.

Також, підлітки несуть відповідальність згідно зі статтею 114-2
«Незаконне поширення інформації про направлення, переміщення зброї,
озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення
Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до Законів України
військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану»
ККУ. Відповідно будь-яке поширення інформації, здійснення фото та відео
фіксації, інші дії, які можуть вважатися поширенням інформації про Збройні
Сили України несе ризик кримінальної відповідальності.

Крім того, розголошення, публікація, фото/відеозйомка з подальшим
викладанням у соціальних мережах, а також пересилання у месенджерах або
повідомлення іншій особі фото та відео військових об'єктів чи критичної
інфраструктури, у тому числі складських приміщень, виробництва, мостів,
аеродрому (у тому числі військового) чи якогось іншого військового об'єкта,
характерних ознак, які знаходяться поблизу об'єктів військового призначення
або об'єктів критичної інфраструктури, є порушенням статті 114-2 КМУ та тягне за собою

Додаток: на 10 арк. в 1 прим.

З повагою

Заступник Міністра

Тетяна Олександрівна

Надія КУЗЬМИЧОВА

МОН № 1/11678-26 від 29.05.2026

Підпис: Кузьмишова Надія Юріївна

Сертифікат: 3FAA02080308EC0000400000000F3400C720DA08

Дієвий з 14.10.2024 13:30:30 по 14.10.2026 13:30:30

У планах виховної роботи на 2026/2027 навчальний рік доцільно передбачити тематичні години спілкування, тренінги, заняття з медіаграмотності, розбір реальних або змодельованих ситуацій, рольові ігри, практичні вправи на тему небезпечних онлайн-пропозицій, «легкого заробітку», шантажу, маніпуляцій та спроб втягнення дитини у протиправну діяльність.

[Переглянути за
покликанням](#)

Виховна робота

Попередження вербування неповнолітніх

Цикл організації виховної роботи

з цифрової безпеки, протидії вербуванню та інформаційним маніпуляціям

Протягом 2026/2027 навчального року

Наша мета –
не одноразова бесіда,
а системна, послідовна
і практична робота.

ДАЄМО БАЗУ

- ✓ Пояснюємо основні ризики в онлайн-середовищі.
- ✓ Формуємо розуміння, що таке вербування, маніпуляції, фейки.
- ✓ Ознайомлюємо з алгоритмами безпечної поведінки.
- ✓ Проводимо перші тематичні години спілкування.

1 Початок навчального року

СИСТЕМНО ПРАЦЮЄМО

- ✓ Години спілкування.
- ✓ Тренінги та інтерактивні заняття.
- ✓ Заняття з медіаграмотності.
- ✓ Практичні кейси та рольові ігри.
- ✓ Розбір реальних/змодельованих ситуацій.
- ✓ Спільні заходи з поліцією, СБУ, залученими фахівцями.

2 Протягом року

РЕАГУЄМО ОДРАЗУ

- ✓ Стежимо за новими схемами шахрайства, вербування, фейками.
- ✓ Повідомляємо дітей і батьків.
- ✓ Проводимо позапланові бесіди/заняття.
- ✓ Поширюємо офіційні попередження від державних структур.

4 Оперативне реагування

Безпечна дитина –
стійка громада –
сильна Україна!

3 Перед канікулами

АКТУАЛІЗУЄМО ПЕРЕД КАНІКУЛАМИ

- ✓ Повторюємо основні правила онлайн-безпеки.
- ✓ Згадуємо алгоритм дій у небезпечних ситуаціях.
- ✓ Наголошуємо на ризиках у соцмережах під час канікул.
- ✓ Проводимо короткі пам'ятки/чек-листи для дітей і батьків.

Алгоритм дій, який повинна знати кожна дитина:

Не виконувати вимоги

Зберегти докази

Припинити спілкування

Заблокувати небезпечний контакт

Повідомити дорослого, якому довіряєш

За потреби звернутися до фахівців

Пам'ятаймо:

інформована,
критично мисляча
та уважна дитина –
найкращий захист від будь-яких
інформаційних загроз.

- Профілактична робота повинна здійснюватися системно протягом навчального року, а в разі появи нових загроз — оперативно, незалежно від запланованих заходів.
- Важливо пояснювати батькам, що дитина має знати: якщо вона потрапила в складну ситуацію, її насамперед підтримають, а не покарають.

Важливо!

Не чекати запланованої дати в календарі, якщо з'явилася нова загроза!

Виховна робота

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

- Загальноукраїнський онлайн-урок «Як не потрапити “на гачок” російських спецслужб?»

[Переглянути за
покликанням](#)

- Посібник «Як говорити про війну росії проти України».

[Переглянути за
покликанням](#)

- Рекомендації для проведення інформаційно-просвітницьких заходів щодо недопущення вербування дітей та залучення їх до диверсійної діяльності.

[Переглянути за
покликанням](#)

- Матеріали Державної служби якості освіти України з цифрової безпеки.

[Переглянути за
покликанням](#)

- Матеріал Служби освітнього омбудсмена «Як батькам та педагогам запобігти вербуванню дітей»

[Переглянути за
покликанням](#)

- Форма зворотного зв'язку Кіберполіції України

[Переглянути за
покликанням](#)

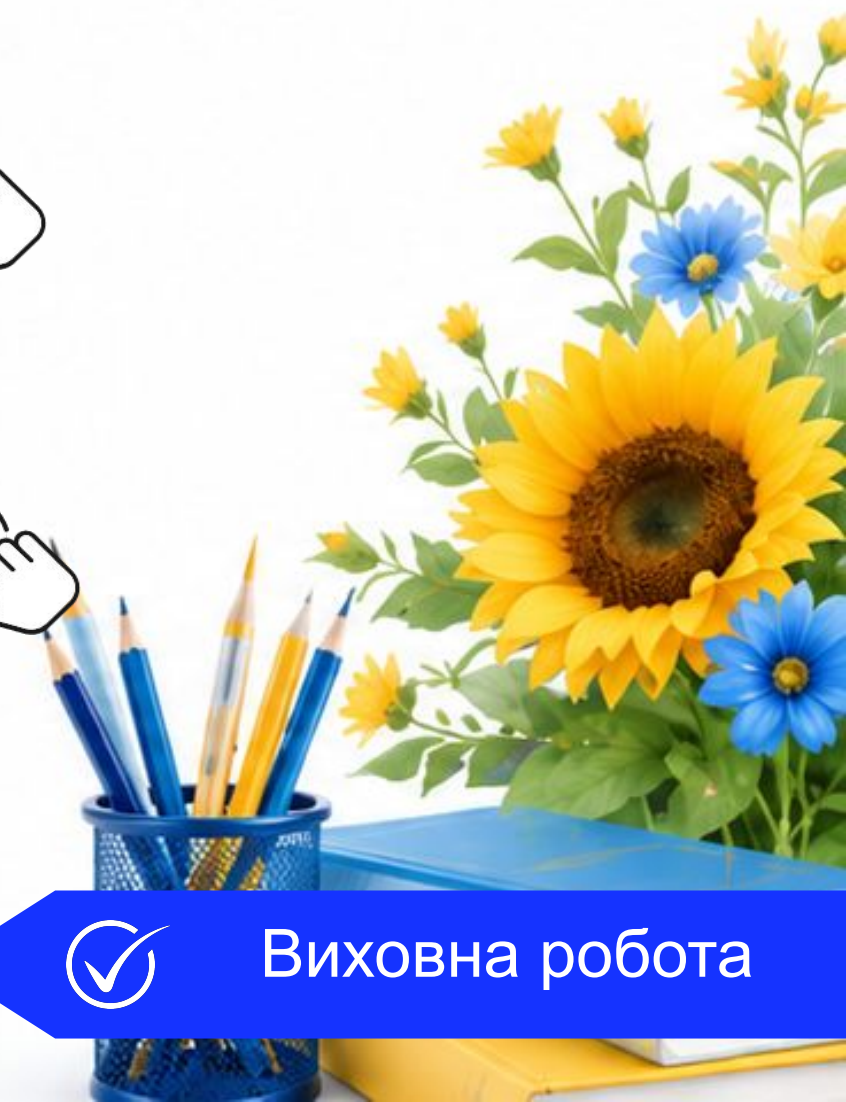

- Telegram-бот СБУ «Спали ФСБешника»

[Переглянути за
покликанням](#)

Виховна робота

Кризове реагування, суїцидальні ризики та самошкоджувальна поведінка.

- Зміни в поведінці, емоційна нестабільність, соціальна ізоляція, висловлювання про безнадійність або прояви самошкоджувальної поведінки не повинні залишатися поза увагою педагогів.

Тому протягом навчального року доцільно проводити тренінги емоційної саморегуляції, години спілкування про психологічну стійкість, заняття «Як попросити про допомогу», «Що робити, коли емоції переповнюють», «Мої ресурси підтримки», вправи на формування навичок ненасильницької комунікації та взаємопідтримки.

РОБОТА З БАТЬКАМИ

Доцільно проводити консультації та інформаційні зустрічі про те, як помічати суттєві зміни в емоційному стані та поведінці дитини, як розмовляти з нею без осуду та знецінення і куди звертатися по професійну допомогу.

Виховна робота

Кризове реагування, суїцидальні ризики та самоушкоджувальна поведінка.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 року № 509 «Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України»

НАКАЗ

22.05.2018 № 509

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
31 липня 2018 р.
за № 885/32337

Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України

*{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки
№ 124 від 27.01.2026}*

Відповідно до статті 76 Закону України «Про освіту», Положення про Міністерство
освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16
жовтня 2014 року № 630, з метою організації діяльності психологічної служби та соціально-
педагогічного патронажу у системі освіти України **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити **Положення про психологічну службу у системі освіти України**, що
додається.
2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства освіти України від 03 травня
1999 року № 127 «Про затвердження Положення про психологічну службу системи освіти
України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30 грудня 1999 року за №
922/4215.
3. Державній установі «Український інститут розвитку освіти» забезпечити
організацію, координацію та науково-методичний провід діяльності психологічної

перства освіти і науки № 124
перства освіти і науки № 299

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти
і науки України
22 травня 2018 року № 509

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
31 липня 2018 р.
за № 885/32337

ПОЛОЖЕННЯ про психологічну службу у системі освіти України

*{У тексті Положення слова слова «професійно-технічної» виключено на підставі
Наказу Міністерства освіти і науки № 124 від 27.01.2026, з урахуванням змін, внесених
Наказом Міністерства освіти і науки № 299 від 18.02.2026}*

І. Загальні положення

1. Це Положення визначає мету, структуру психологічної служби, організацію
управління нею, основні завдання, принципи, функції, зміст та порядок діяльності
працівників психологічної служби установ освіти, закладів дошкільної освіти, загальної
середньої освіти, позашкільної освіти, спеціалізованої освіти, професійної, фахової
передвищої освіти та вищої освіти, є правовою та організаційно-методичною основою її
роботи.

2. У системі освіти діє психологічна служба, що забезпечує своєчасне і систематичне
визначення психофізичного розвитку здобувачів освіти, мотивів їх поведінки і діяльності з
урахуванням вікових, інтелектуальних, фізичних, гендерних та інших індивідуальних
особливостей, сприяє створенню умов для виконання освітніх і виховних завдань закладів
освіти.

Психологічне забезпечення освітнього процесу в закладах освіти здійснюють
практичні психологи.

Соціально-педагогічний патронаж у системі освіти сприяє взаємодії закладів освіти,
сім'ї і суспільства у вихованні здобувачів освіти, їх адаптації до умов соціального
середовища, забезпечує консультативну допомогу батькам. Соціально-педагогічний
патронаж здійснюють соціальні педагоги.

3. Метою діяльності психологічної служби є сприяння створенню умов для соціального
та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, охорони психічного здоров'я, надання
психологічної та соціально-педагогічної підтримки всім учасникам освітнього процесу
відповідно до цілей та завдань системи освіти.

[Переглянути за
покликанням](#)

Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 19.12.2017 № 1044 «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України».

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

19.12.2017 № 1044

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
07 червня 2018 р.
за № 686/32138

Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України

*{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ
№ 488 від 25.06.2020}*

Відповідно до статті 23 Закону України «Про Національну поліцію», статті 5 Закону
України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей», статті 10
Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Положення про
Національну поліцію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня
2015 року № 877, з метою вдосконалення діяльності підрозділів ювенальної превенції
Національної поліції та приведення нормативно-правових актів МВС, які регулюють
діяльність Національної поліції, у відповідність до законодавства України **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити **Інструкцію з організації роботи підрозділів ювенальної превенції
Національної поліції України**, що додається.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства внутрішніх справ України
від 19 грудня 2012 року № 1176 «Про затвердження Інструкції з організації роботи
підрозділів кримінальної міліції у справах дітей», зареєстрований у Міністерстві юстиції
України 15 січня 2013 року за № 121/22653.

3. Департаменту формування політики щодо підконтрольних Міністрові органів
державної влади та моніторингу МВС (Боднар В.С.) забезпечити подання цього наказу на
державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому законодавством
порядку.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
внутрішніх справ України
19.12.2017 № 1044

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
07 червня 2018 р.
за № 686/32138

ІНСТРУКЦІЯ з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України

І. Загальні положення

1. Ця Інструкція визначає особливості організації роботи, завдання та повноваження
підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України (далі - НПУ).

2. До підрозділів ювенальної превенції (далі - підрозділи ЮП) входять:

підрозділ ЮП центрального органу управління поліцією;

підрозділи ЮП головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці
Крим та м. Севастополь, областях та м. Києві (далі - ГУНП);

підрозділи ЮП територіальних (відокремлених) підрозділів ГУНП.

3. У своїй діяльності підрозділи ЮП керуються Конституцією України, законами
України, міжнародними договорами України, згоду на обов'язковість яких надано
Верховною Радою України, іншими актами законодавства України та цією Інструкцією.

4. Підрозділи ЮП під час здійснення своїх повноважень взаємодіють з органами і
підрозділами поліції, органами державної влади, міжнародними і громадськими
організаціями, органами місцевого самоврядування та об'єднаними територіальними
громадами відповідно до законодавства України.

5. У цій Інструкції терміни вживаються в таких значеннях:

поліцейське піклування щодо неповнолітніх осіб - превентивний поліцейський захід,
що застосовується стосовно неповнолітньої особи віком до 16 років, яка залишилася без
догляду, з метою забезпечення її прав і свобод та є наслідком передання її батькам,
законним представникам або органам опіки та піклування;

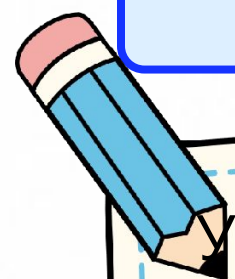
[Переглянути за
покликанням](#)

Із змінами, внесеними згідно
з Наказом МОН
№ 124 від 27.01.2026

Профілактика ризикованої та залежної поведінки здобувачів освіти

- Насамперед варто проаналізувати стан профілактичної роботи та передбачити відповідні заходи у річному плані виховної роботи.
- За потреби організаційні питання можна врегулювати одним наказом про організацію роботи з профілактики ризикованої та залежної поведінки здобувачів освіти у 2026/2027 навчальному році.

у роботі класних керівників доцільно передбачити години спілкування, тематичні бесіди, практичні заняття, дискусії та ситуаційні вправи.

РИЗИКИ:

- Тютюнопаління
- Вживання алкоголю
- Наркотичних засобів і психотропних речовин
- Використання електронних сигарет
- Вейпів та нікотиновмісних продуктів
- Поведінкові залежності, зокрема азартні ігри

Виховна робота

Профілактика ризикованої та залежної поведінки здобувачів освіти

ТЕМАТИКА ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ

- «Як протистояти тиску однолітків»,
- «Міфи і факти про вейп»,
- «Як формується нікотинова залежність»,
- «Як сказати “ні” небезпечним пропозиціям»,
- «Алкоголь і відповідальне прийняття рішень»,
- «Ризики та наслідки вживання психоактивних речовин»,
- «Азартні ігри: де закінчується розвага і починається залежність».

До цієї роботи необхідно залучати **практичного психолога** та **соціального педагога**.

До інформаційно-просвітницьких та профілактичних заходів доцільно, за **можливості**, залучати:

- фахівців закладів охорони здоров'я,
- центрів соціальних служб,
- ювенальної превенції Національної поліції України
- та інших компетентних служб і установ.

Виховна робота

Профілактика ризикованої та залежної поведінки здобувачів освіти

Важливо розмежовувати:
загальну профілактику та реагування на конкретний випадок

Доцільно використовувати анонімні опитування, короткі діагностичні анкети, аналіз актуальних ризиків та зворотний зв'язок від здобувачів освіти, щоб розуміти, які питання справді потребують посилення в конкретному закладі.

ВАЖЛИВО!

Публічно обговорювати конкретний випадок, перетворювати його на тему виховної години чи загальної бесіди — **НЕПРИПУСТИМО!**

Виховна робота

Початок 2026/2027 н. р.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 1 липня 2026 р. № 847
Київ

Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні

Відповідно до підпункту 2 пункту 2¹ розділу X “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про повну загальну середню освіту” Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Установити у закладах загальної середньої освіти тривалість 2026/2027 навчального року з 1 вересня 2026 р. до 30 червня 2027 року.
2. Обласним та Київській міській військовим (державним) адміністраціям разом із засновниками закладів освіти забезпечити організацію початку навчального року залежно від безпекової ситуації в кожній окремій адміністративно-територіальній одиниці.
3. Ця постанова набирає чинності з дня її опублікування та застосовується під час воєнного стану.

Прем'єр-міністр України

Ю. СВИРИДЕНКО

Інд. 28

Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні
Постанова Кабінету Міністрів України від 01.07.2026 № 847
Прийняття від 01.07.2026
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/847-2026-%D0%BF>

Законодавство України
станом на 20.08.2026
чинний

847-2026-п

[Переглянути за
покликанням](#)

- Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 1 липня 2026 року № 847 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні», у закладах загальної середньої освіти встановлено тривалість 2026/2027 навчального року з 1 вересня 2026 року до 30 червня 2027 року.

Виховна робота

Перший урок 2026 на тему: “Мова гідності”

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МОН

проспект Берестейський, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21
E-mail: mon@mon.gov.ua, сайт: www.mon.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 38621185

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____ 20__ р.

Керівникам обласних,
Київської міської військових
адміністрацій

Про організований початок
2026/2027 навчального року
в закладах загальної середньої
освіти

Шановні колеги!

Інформуємо щодо особливостей організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти у 2026/2027 навчальному році з урахуванням викликів сьогодення та потреби у формуванні безпечного, доступного, інклюзивного й інноваційного освітнього середовища.

Постановою Кабінету Міністрів України від 01.07.2026 № 847 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні» (далі – Постанова) визначено, що 2026/2027 навчальний рік у закладах загальної середньої освіти триватиме з 01.09.2026 до 30.06.2027.

Перший урок у 2026/2027 навчальному році рекомендуємо присвятити темі «Мова гідності». Проведення такого уроку сприятиме формуванню культури поваги до людської гідності, усвідомленню цінності багатоманіття, розвитку навичок використання безбар'єрної та недискримінаційної мови, що ґрунтується на принципах рівності, інклюзії та взаємоповаги. Особливу увагу доцільно приділити ролі мови у створенні безпечного, інклюзивного й дружнього освітнього середовища, у якому кожна людина, незалежно від віку, статі, стану здоров'я, інвалідності, етнічного походження, мови спілкування чи інших ознак, почувається прийнятою, почутою та має рівні можливості для навчання, розвитку й самореалізації.

Відповідно до вимог законодавства у сфері загальної середньої освіти педагогічна рада закладу освіти розглядає та затверджує структуру і тривалість навчального року, навчального тижня, навчального дня, занять, відпочинку між ними, форми організації освітнього процесу в межах часу, передбаченого освітньою програмою, відповідно до обсягу навчального навантаження,

- Відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 28 липня 2026 року № 1/16209-26 «Про організований початок 2026/2027 навчального року в закладах загальної середньої освіти», цього року МОН рекомендує присвятити його темі «Мова гідності».
- Під час Першого уроку варто говорити з дітьми про людську гідність, повагу до інших, рівність, багатоманіття, недискримінаційну та безбар'єрну мову.

- Для 1–4 класів це можуть бути прості вправи про добрі слова, повагу, дружбу та прийняття інших.
- Для 5–9 класів – ситуації зі шкільного життя, стереотипи, образливі висловлювання, культура спілкування наживо та онлайн.
- Для 10–11 класів – уже серйозніша розмова про людську гідність, дискримінацію, стереотипи, мову ворожнечі, рівність та особисту відповідальність за власні слова.

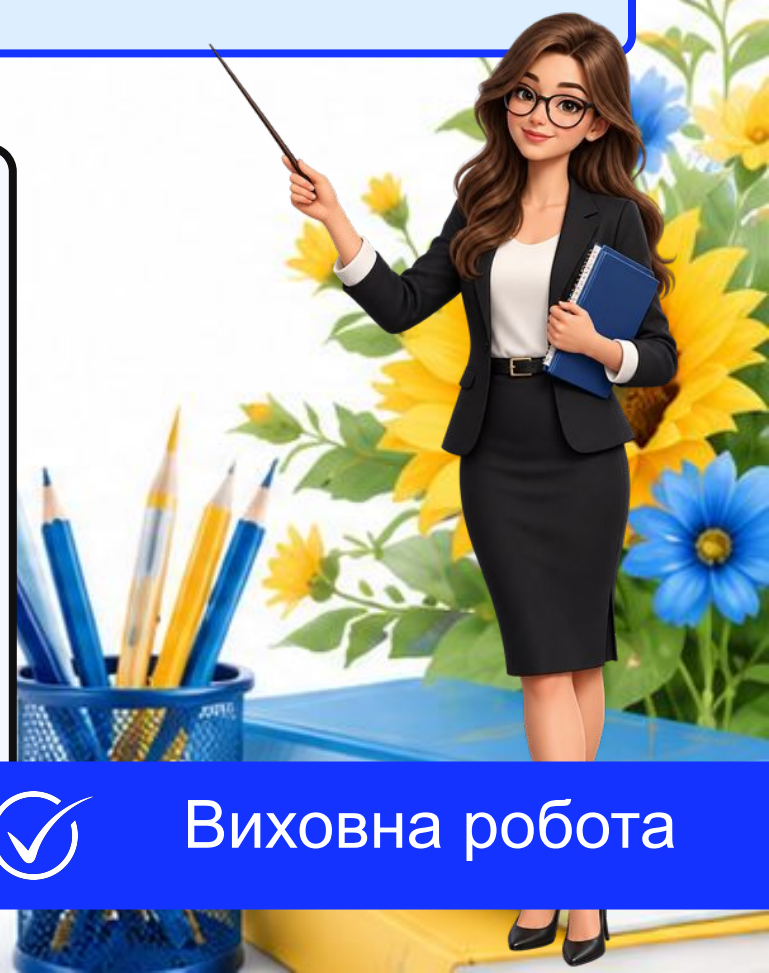
МОН № 1/16209-26 від 28.07.2026

Підписав: Кузьмичова Надія Юріївна
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040E
Дійсний: з 14.10.2024 13:35:30 по 14.

[Переглянути за
покликанням](#)

Виховна робота

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ У ВИХОВНІЙ РОБОТІ

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366-р «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року»

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 14 квітня 2021 р. № 366-р
Київ

Про схвалення Національної стратегії із створення
безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року

(Із змінами, внесеними згідно з Розпорядженням КМ
№ 294-р від 25.03.2025
Постановою КМ
№ 1796 від 31.12.2025)

1. Схвалити Національну стратегію із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, що додається.

2. Міністерству розвитку громад та територій разом з іншими зацікавленими центральними органами виконавчої влади:

у тримісячний строк розробити та подати Кабінетові Міністрів України проект плану заходів з реалізації Національної стратегії на 2021-2022 роки, схваленої цим розпорядженням;

починаючи з 2022 року розробляти та подавати Кабінетові Міністрів України проект дворічних планів заходів з реалізації Національної стратегії, схваленої цим розпорядженням.

Прем'єр-міністр України

Д.ШМИГАЛЬ

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 14 квітня 2021 р. № 366
(в редакції розпорядження Кабінету Міністрів
України
від 25 березня 2025 р. № 294-р)

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року

Розділ I. Загальна частина Вступ

Відповідно до Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Разом з тим перед багатьма громадянами України стоїть ряд бар'єрів у реалізації своїх прав, отриманні доступу до публічних послуг та повноцінної участі у культурному, політичному та суспільному житті. Ці бар'єри наявні у різних сферах - від безперешкодного доступу до громадських та житлових будівель до працевлаштування чи культурного життя. Відсутність безбар'єрного середовища не лише створює проблеми для мільйонів громадян, але і призводить до загального погіршення добробуту кожної людини.

Повномасштабна військова агресія Російської Федерації проти України загострила і до цього нерозв'язані проблеми у загальному доступі до інфраструктури (як фізичної, так і цифрової), а також спричинила появу нових потреб та викликів для різних суспільних груп у кожній сфері життя, зокрема ускладнений доступ до громадського транспорту та об'єктів фізичного оточення, об'єктів фонду захисних споруд, отримання інформації людьми з обмеженими можливостями, веб-сайти, додатки, мобільні застосунки не адаптовані для всіх категорій громадян, нові бар'єри у доступі до освіти, роботи, суспільне несприйняття. Недостатній рівень забезпечення статистичними даними не дає змоги точно визначити кількість людей, які щодня стикаються з тими чи іншими бар'єрами та, як наслідок, ускладнює процес формування та реалізації державної політики для усунення цих бар'єрів.

Ця Стратегія розроблена відповідно до принципів та інструментів методології управління, орієнтованого на результат, спрямована на сталий, інклюзивний розвиток і забезпечення доступності та людиноцентричності у всіх сферах життєдіяльності суспільства, розв'язання наявних проблем та задоволення потреб різних суспільних груп шляхом виконання визначених завдань та досягнення поставлених цілей.

Під час розроблення цієї Стратегії проаналізовано ряд найкращих міжнародних практик створення безбар'єрного простору, зокрема держав - членів Європейського Союзу, Канади, Японії, Великобританії.

[Переглянути за
покликанням](#)

01

ПОВАГА ДО ГІДНОСТІ

Прийняття
різноманіття та
індивідуальних
особливостей

02

БЕЗБАР'ЄРНА КОМУНІКАЦІЯ

Коректна мова
без стереотипів
і стигматизації

03

РІВНА УЧАСТЬ

Доступність
шкільних заходів
і можливість
долучитися кожному

04

НЕДИСКРИМІНАЦІЯ

Попередження
упереджень,
виключення
та приниження

05

УЧНІВСЬКА УЧАСТЬ

Виявлення бар'єрів
і залучення дітей
до пошуку рішень

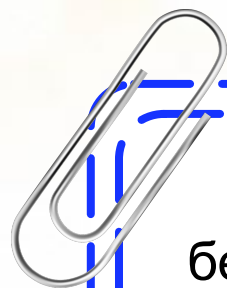

Виховна робота

Із змінами, внесеними згідно
з Постановою КМ № 1796 від
31.12.2025

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ У ВИХОВНІЙ РОБОТІ

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 березня 2025 року № 374-р «Про затвердження плану заходів на 2025–2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року».

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 25 березня 2025 р. № 374-р
Київ

Про затвердження плану заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року

1. Затвердити план заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року (далі - план заходів), що додається.

2. Вжити до відома, що фінансування виконання плану заходів здійснюється за рахунок та в межах видатків, передбачених у державному та місцевих бюджетах на відповідний рік, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

3. Рекомендувати органам місцевого самоврядування забезпечити виконання плану заходів у межах своїх повноважень.

4. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, обласним, Київській міській державним адміністраціям (військовим адміністраціям), відповідальним за виконання плану заходів, забезпечити:
виконання плану заходів та внесення інформації про стан його виконання до програмного забезпечення "Система стратегічного планування, моніторингу та оцінки на основі принципів управління, орієнтованих на результат";

подання Міністерству розвитку громад та територій інформації про стан виконання плану заходів для її узагальнення;

публікацію на офіційних веб-сайтах інформації про стан виконання плану заходів у формі відкритих даних.

5. Міністерству розвитку громад та територій забезпечити:

подання щороку до 25 січня Кабінетові Міністрів України узагальненої інформації про стан виконання плану заходів;

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 25 березня 2025 р. № 374-р

ПЛАН ЗАХОДІВ
на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення
безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року

Про затвердження плану заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року
Розпорядження Кабінету Міністрів України; План, Заходи від 25.03.2025 № 374-р
Прийняття від 25.03.2025
Посилання адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/374-2025-%D1%80>

Законодавство України
станом на 20.08.2026
чинний

[Переглянути за
покликанням](#)

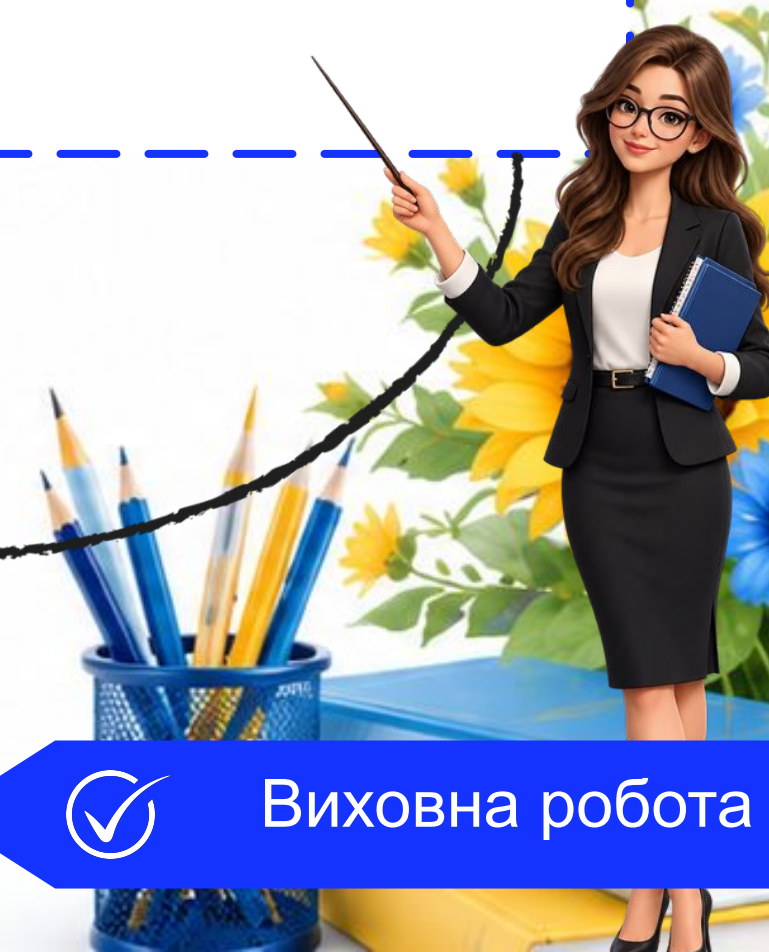
БЕЗБАР'ЄРНА КОМУНІКАЦІЯ

Учнів необхідно навчати коректно говорити про різних людей, не використовувати дискримінаційних та стигматизувальних висловлювань, поважати особисті межі та не визначати людину виключно через її інвалідність, стан здоров'я, соціальний статус чи іншу ознаку.

Проведення щорічного
Загальнонаціонального уроку – пам'яті, з урахуванням тематики, визначеної Міністерством

Виховна робота

УЧНІВСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ

- Запропонуйте дітям провести невеликий аудит безбар'єрності власного закладу: не лише перевірити фізичну доступність, а й подивитися, чи доступна інформація, чи може кожна дитина долучитися до шкільних заходів, чи існують стереотипи або комунікаційні бар'єри. За результатами такого аудиту учні можуть підготувати власні пропозиції адміністрації. Це вже не розмова про безбар'єрність, а практичне навчання громадянської участі.

Учнівське самоврядування варто залучати до:

- організації шкільного простору;
- обговорення питань безпеки;
- покращення психологічного комфорту;
- обговорення питань харчування;
- організації дозвілля;
- планування загальношкільних заходів.

Виховна робота

Роль педагогічних працівників у сучасній системі виховання

МИ ПРАЦЮЄМО З ПОКОЛІННЯМ ДІТЕЙ,

яке дорослішає у надзвичайно складний час

ВІЙНА

ВИМУШЕНІ
ЗМНИ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ
ТИСК

ЦИФРОВЕ
СЕРЕДОВИЩЕ

НОВІ СОЦІАЛЬНІ
РИЗИКИ

ШКОЛА НЕ МОЖЕ УСУНУТИ ВСІ ЦІ ОБСТАВИНИ. АЛЕ ВОНА МОЖЕ ДАТИ ДИТИНІ ТЕ, ЩО ДОПОМОЖЕ ЇЙ ІЗ НИМИ ВПОРАТИСЯ:

ЗНАННЯ

ЦІННІСНІ
ОРІЄНТИРИ

ВІДЧУТТЯ
БЕЗПЕКИ

ДОСВІД
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

ЗДАТНІСТЬ
КРИТИЧНО МИСЛИТИ

РОБИТИ
ВИБІР

І НЕ ЗАЛИШАТИСЯ
НОДИНЦІ

ПЕДАГОГ МАЄ ОСОБЛИВУ РОЛЬ

Діти спостерігають не тільки за тим, що ми їм говоримо, а й за тим, як ми поведимося

ЯК РЕАГУЄМО
НА ПОМИЛКУ

ЯК ВИРІШУЄМО
КОНФЛІКТ

ЧИ ЧУЄМО
ІНШУ ДУМКУ

ЧИ ДОТРИМУЄМОСЯ ПРАВИЛ,
ЯКИХ ВИМАГАЄМО ВІД ІНШИХ

ЯК СТАВИМОСЯ ДО ТОГО,
ХТО ВІДРІЗНЯЄТЬСЯ

ЧИ ВИЗНАЄМО
ВЛАСНУ
НЕПРАВОТУ

Саме з таких
щоденних ситуацій
значною мірою і
складається виховання.

ВИХОВНИЙ ВПЛИВ ПРИСУТНІЙ

у всьому укладі шкільного життя

У СТОСУНКАХ МІЖ УЧИТЕЛЕМ І УЧНЕМ

У ВЗАЄМОДІЇ ДІТЕЙ МІЖ СОБОЮ

У ПРАВИЛАХ, ЯКІ ДІЮТЬ
ОДНАКОВО ДЛЯ ВСІХ

У МОЖЛИВОСТІ БУТИ ПОЧУТИМ

У СТАВЛЕННІ ДО ЛЮДСЬКОЇ ГІДНОСТІ

У ТОМУ, ЯК ШКОЛА РЕАГУЄ НА
НЕСПРАВЕДЛИВІСТЬ, НЕБЕЗПЕКУ
ЧИ ЧУЖУ БІДУ

СУЧАСНЕ ВИХОВАННЯ ПОТРЕБУЄ ІНШОЇ ПОЗИЦІЇ САМОЇ ДИТИНИ

ДУМАТИ

ОБИРАТИ

АРГУМЕНТУВАТИ

БРАТИ УЧАСТЬ
У ПРИЙНЯТТІ
РІШЕНЬ

ВІДПОВІДАТИ
ЗА СВОЇ
НАСЛІДКИ

Неможливо виховати відповідальну людину, не даючи їй досвіду відповідальності; громадянина – не даючи досвіду участі; самостійну особистість – ухвалюючи всі рішення замість неї.

ЦЕ МАЄ СТАТИ
ОДНИМ ІЗ ГОЛОВНИХ
ОРІЄНТИРІВ НАШОЇ
РОБОТИ У
2026/2027
НАВЧАЛЬНОМУ
РОЦІ!

РЕЗУЛЬТАТ НАШОЇ РОБОТИ –
НЕ ПРОВЕДЕНИЙ ЗАХІД І НЕ ВИКОНАНИЙ ПУНКТ ПЛАНУ.

РЕЗУЛЬТАТ – МОЛОДА ЛЮДИНА,

яка виходить зі школи зі своїми переконаннями,
характером, ставленням до людей і своєї держави.

*Від сьогоднішніх дітей –
до майбутньої України*

І ТЕ, ЯКИМИ БУДУТЬ ЦІ МОЛОДІ ЛЮДИ,
ЗНАЧНОЮ МІРОЮ ВИЗНАЧИТЬ,
ЯКОЮ БУДЕ УКРАЇНА,
ЯКУ ВОНИ БУДУВАТИМУТЬ ДАЛІ.

Виховна робота

Виховна робота

Дякую за увагу!

Змістовного, безпечного та результативного 2026/2027
навчального року.

